

Kommunereform - Gjennomføring av folkeavstemning

Saksbehandler: Anne Eid

Saksnr.: 14/03151-43

Behandlingsrekkefølge

Møtedato

Kommunestyret

20.04.2016

Rådmannens innstilling:

1. Den rådgivende folkeavstemningen gjennomføres elektronisk.
2. Forhåndsstemmegivning og veiledning foregår på rådhuset fra mandag 6. juni til fredag 10. juni i servicetorgets åpningstid kl. 8 - 15.30. Så langt det lar seg gjøre foretas forhåndsstemmingen på PC.
3. Servicetorget tar i mot stemmer fra beboere på helse- og sosialinstitusjoner.
4. Innbyggere som har spesielle behov kan innen 1. juni søke om hjemmestemming.
5. Utforming av spørsmål som skal stilles i folkeavstemningen delegeres til Formannskapet dersom det er for sent å avgjøre dette i Kommunestyret 25. mai.
6. Stemmeberettigede er de som har fylt 16 år og som er folkeregistrert i Ås kommune den dato manntallet trekkes ut fra folkeregisteret. Manntallet legges til offentlig ettersyn.
7. Nærmere bestemmelser om gjennomføring av valget, herunder digital løsning, ivaretas av Ordfører og Rådmann i samråd med Valgstyret.

Ås, 18.04.2016

Trine Christensen
Rådmann

Anne Eid
Service- og kommunikasjonssjef

Avgjørelsesmyndighet:

Kommunestyret

Behandlingsrekkefølge:

Kommunestyret 20.04.2016

Vedlegg:

E-post fra Fylkesmannen, med svar fra KMD, datert 12.04.2016 og 13.04.2016.

Lenke:

[Protokoll fra Formannskapet 06.04.2016, F-sak 20/16](#) Oppfølging av K-sak 5/16 om innbyggerinvolvering og videre framdrift i kommunereformarbeidet.

Vedtak i saken sendes til:

Kommunereformgruppen
Publiseres på kommunens nettside

SAKSUTREDNING:

Sammendrag:

Bakgrunn for saken fremgår i K-sak 15/16, 20.04.2016.

Ettersom vedtaket om folkeavstemning er fattet kort tid før den endelige behandlingen i Kommunestyret i juni, anbefaler Rådmann å avholde folkeavstemningen elektronisk. Det er for å gi flest mulig stemmeberettigede mulighet til å stemme, og fordi det er den mest effektive metoden. Servicetorget hjelper alle som trenger det.

Det er i praksis ikke mulig å gjennomføre folkeavstemningen på samme måte som ordinære valg på den tiden som står til rådighet. Folkeavstemninger er kun rådgivende og er ikke lovregulert, i motsetning til kommunestyrevalg og stortingsvalg. Kommunen står derfor langt friere i gjennomføringen.

Fakta i saken:

Formannskapet vedtok i F-sak 20/16, 06.04.2015, pkt. 2 og 3:

2. Det gjennomføres rådgivende folkeavstemning 12. juni 2016 dersom det foreligger en framforhandlet intensjonsavtale om sammenslåing.
3. Aldersgrense for folkeavstemningen er 16 år.

Det eneste som står i [kommuneloven](#) og [valgloven](#) om folkeavstemninger er følgende:

§ 39b Lokale folkeavstemninger

1. Kommunestyret eller fylkestinget kan selv bestemme at det skal avholdes rådgivende lokale folkeavstemninger.
2. Kommunene og fylkeskommunene plikter å rapportere de opplysninger som departementet finner er nødvendig for å offentliggjøre informasjon om lokale folkeavstemninger.

Ås kommune har via Fylkesmannen i Oslo og Akershus fått følgende svar på henvendelse:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) skriver følgende i e-post av 12.04.2016 (utdrag):

Resultater fra folkeavstemninger skal ikke godkjennes, og Valgdirektoratet kan derfor heller ikke underkjenne resultatet fra en elektronisk avstemning.

Det er helt opp til kommunene selv å avgjøre om og hvordan de ønsker å gjennomføre rådgivende lokale folkeavstemninger. I forarbeidet til kommuneloven skrev vi om hjemmelen knyttet til lokale folkeavstemninger:

- Ei lovregulering må vere generell for å femne om alle typar av tilhøve, slik at ho ikkje blir opplevd som ei hindring for kommunane i gjennomføringa. Det var derfor framleis ikkje aktuelt å lovfeste korleis slike folkerøystingar skal gjennomførast i praksis, sjølv om det kan vere naturleg at kommunane tek utgangspunkt i regelverket i vallova. Det lyt framleis vere opp til kommunane sjølve å avgjere dette ut frå lokale tilhøve, til dømes om folkerøystinga skal gjelde heile eller delar av kommunen.

KMD skriver videre i e-post av 13.04.2016 (utdrag):

- Lokale folkeavstemninger er ikke lovregulert, men det er naturlig at de prinsipper valglovgivningen er basert på, både nasjonalt og internasjonalt legges til grunn for folkeavstemninger. Dette innebærer blant annet at kommunen bør sikre at prinsippet for allmenn stemmerett og hemmelig stemmegivning etterlevs også ved folkeavstemninger.
- Hverken departementet eller direktoratet har hjemmel til å hverken godkjenne eller underkjenne lokale folkeavstemninger.

Stemmeberettigede og manntall

Både ved elektronisk og papirbasert avstemning, må kommunen bestille et manntallsuttrekk fra folkeregisteret. Bestillingen foretas straks etter kommunestyrets vedtak fordi utformingen avhenger av hvilken gjennomføring som vedtas.

Stemmeberettigede er de som har fylt 16 år og som er folkeregistrert i Ås kommune den dato manntallet trekkes ut fra folkeregisteret.

Manntallet legges til offentlig ettersyn.

Informasjon til innbyggere

Rådmann vil informere godt i ulike medier. Det vil bli annonsert i ØB og Ås avis både i papirversjonen og på nett. Det legges ut informasjon på kommunens hjemmeside og på kommunens Facebook-profil. I tillegg gis det informasjon på institusjoner. Rådmannen vurderer også å gi informasjon til alle innbyggere via kommunens SMS-varslings.

Elektronisk stemmegivning

Kort fortalt kan dette gjennomføres som følger: Alle stemmeberettigede får et engangspassord i Altinn. Samtidig sendes det automatisk en SMS med et varsel om post i Altinn. Hvis vedkommende ikke åpner Altinn før det har gått tre dager, sendes informasjonen automatisk med brevpost. Det samme gjelder hvis man ikke har tatt Altinn i bruk. Selve stemmegivningen gjøres på kommunens nettside med innlogging ved bruk av passordet.

Det har ifølge Kommunesektorens organisasjon (KS) vært stor interesse fra mange kommuner for å finne en elektronisk løsning. Departementet og Valgdirektoratet har imidlertid svart at de ikke kommer til å utforme en løsning. De har samtidig, som det er vist til ovenfor, gitt signaler om at dette er opp til kommunene.

Rådmann vil legge til grunn erfaringer som gjøres med digital folkeavstemning i Spydeberg kommune 23. mai, Hammerfest 30. mai og Stavanger 30. mai. Rådmannen har løpende kontakt med nevnte kommuner.

Servicetorget hjelper alle som trenger det enten på telefon eller ved besøk på servicetorget i kommunens åpningstid. Innbyggere som har spesielle behov kan innen 1. juni søke om hjemmestemming (ambulerende). Servicetorget tar i mot stemmer fra beboere på helse- og sosialinstitusjoner.

Alternativ:

Folkeavstemningen gjennomføres 12. juni med papirsedler og urner på Rådhuset og Nordby bibliotek. Innbyggerne deles ikke opp i kretser, men åpningstiden fordeles på disse to lokalene slik at de selv kan velge hvor de avgir sin stemme. På denne måten sikres at ikke samme person stemmer flere ganger. Forhåndsstemmegivning og veiledning foregår på rådhuset fra mandag 6. juni til fredag 10. juni i servicetorgets åpningstid kl. 8 - 15.30.

Økonomiske konsekvenser:

[Ski kommune har estimert](#) en kostnad på ca. kr 700 000 til gjennomføring av en papirbasert folkeavstemning. De har kunnet fordele planleggingen over et år, med tanke på intern ressursbruk.

Når det gjelder den digitale løsningen Rådmannen foreslår i Ås, vil kostnadene for dette dekkes innenfor de kr 100 000 som tildeles i skjønnsmidler fra Fylkesmannen til arbeid med kommunereformen. Planleggingen og gjennomføringen krever betydelig færre interne ressurser. Folkeavstemningen kan ved elektronisk gjennomføring baseres på omdisponering av ordinær bemanning.

Vurdering:

Rådmannen legger til grunn at dette er en rådgivende avstemning som ikke er lovregulert. Kommunen har dermed stor frihet i utformingen.

Elektronisk avstemning vil sikre at alle stemmeberettigede i Ås kommune vil få anledning til å stemme uansett hvor de befinner seg i inn- og utland. Det vil også være i henhold til sentrale føringer om døgnåpen forvaltning av kommunens tjenester. Denne tilgjengeligheten ivaretas ikke av en papirbasert stemmegivning.

Det gjøres oppmerksom på at 16 års aldersgrense alternativt kan fastsettes slik at alle som fyller 16 år i 2016 har stemmerett.

For å sikre at beslutninger kan tas raskt nok, bør beslutninger om gjennomføring av valget, herunder digital løsning, delegeres til Ordfører og Rådmann i samråd med Valgstyret. Dette blir en utvidelse av delegeringen i [Ås kommunes reglementer](#) punktene 6 og 8 i denne saken.

Konklusjon med begrunnelse:

Rådmannen anbefaler elektronisk avstemning, fordi det gir flest mulig stemmeberettigede anledning til å stemme, samtidig som det er den mest effektive metoden. Prinsippene valglovgivningen er basert på legges til grunn for folkeavstemningen, også ved en elektronisk gjennomføring.

Kan vedtaket påklages?

Nei

Ikrafttredelse av vedtaket:

Umiddelbart